

Per electronica, plastic, neofitas e pastg

Vischinas e vischins da Trun san sesurvir ussa d'in niev center per rimnada da rumien bloccont. Dacuort ha la vischnaunca numnadamein aviert la Cuort da rimnada Ogna. Leu sa vegnir deponiu tut quei ch'astga ni duess buca setschent el sac da rumien. Aschia denter auter textilias ni electronica e plastic, mo era neofitas e pastg.

Il president communal Dumeni Tomaschett (sen.) ed il menader dil menaschi tecnic dalla vischnaunca da Trun, Albert Spescha, sper la tabla d'informaziun dalla Cuort da rimnada Ogna.

FOTOS HANS HUONDER

HANS HUONDER/FMR

Sco biaras autras vischnauncas rimnava era Trun duas ga per onn il rufid bloccont da vischinas e vischins. Duas entochen treis muldas grondas vegnevan emplenidas ed allura menadas silla deponia ufficiala. Per curdem da caglias e pastg disponeva la vischnaunca d'ina deponia d'adesso il campadi a Trun. «Quella havein nus stuiu serrar sin camond digl'uffeci cantunal per ambient e natira», di il president communal *Dumeni Tomaschett*. Il motiv: La deponia sesanflava en ina zona d'ogna da muntada naziunala.

Ina soluziun complessiva

Sin fundament da quella pretensiun digl'uffeci ha la vischnaunca buca mo tschercau ina soluziun per curdem verds, mo bein pigl'entir rumien bloccont. Il liug ideal persuerter ha ella cattuau leu na

ch'il plaz da ballapei da trenament sesanflava. «Quel vegneva buca pli duvraus dil club da ballapei. Perquei motiv e damai che la surfatscha ei adattada per in center da rimnada, havein nus decidu d'instalar quel leu», di Dumeni Tomaschett. Parallelamein cul project per quei center numnaus Cuort da rimnada Ogna, ha la vischnaunca da Trun era decidu d'instalar molocs per la rimnada dils sacs da rumien ufficials en vischnaunca. «Ils 20 molocs remplazzan las casettas da rumien. Per part han ils molocs saviu vegnir piazzai en connex cun sanaziuns da vias ni che quei ei succediu entras il menaschi tecnic dalla vischnaunca», di *Albert Spescha* ch'ei responsabel pil menaschi tecnic dalla vischnaunca. La cuort ei vegnida avierta ufficialme in il 28 da mars 2026. «Igl ei ina purschida per l'entira populaziun e per nossas interpresas. Persuerter havein nus gia retschiert biars

«Igl ei ina purschida per l'entira populaziun e per nossas interpresas. Persuerter havein nus gia retschiert biars buns resuns. Zatgei aschia haveva veramein da basegns.»

Dumeni Tomaschett ed Albert Spescha

buns resuns. Zatgei aschia haveva veramein da basegns», constateschan ton Dumeni Tomaschett sco Albert Spescha.

Surveseivel e pratic

La Cuort da rimnada Ogna ei accessibla cun vehichels e consista da dus baghetgs principals. In – aschidadir cun dus grands caums – ei reservau per curdem da curtgin e caglias che vegnan menai da temps en temps en in indrez da cumpostar a Landquart. Il secund baghetg inclusiv posts da rimnada entuorn quel ei endrizzaus per tut igl' auter rumien ch'astga ni duess buca vegnir dismiss els sacs da rumien ufficials, respectivamein verds. Aschia per exempel battarias, electronica, ieli da cuschina e da motors, textilias e calzers, plastic ni era curdem minerals. Las informaziuns tgei che sa vegnir dismiss, respectivamein buca dismiss, ein da catter all'entrada ella cuort.

Leu ein era ils prezis indicai per quei ch'ei da pagar per dismiss, sco era ils temps exacts dall'avertura dalla cuort. Per eruir ils prezis stat ina stadera a disposiziun. Per differentas sorts da rumien bloccont ei ina part dalla cuort avierta da tut temps. Duront il temps d'avertura ufficial dalla cuort ei la dismissa dil rumien bloccont surveglada.

Cun lenna indigena

La Cuort da rimnada Ogna ha custau rund 800'000 francs alla vischnaunca. La planisaziun e construcziun ei succedida entras interpresas dalla vischnaunca, respectivamein dalla regiun e cun sustegn dil menaschi tecnic dalla vischnaunca. La lenna ch'ei vegnida nezegiada per ina gronda part dils baghetgs ei vegnida procurada digl'uffeci forestal communal. La cuort ei vegnida cumpletada cun in pign baghetg pil persunal da surveglonza.

Vegliar e spitgar

L'uniun Tecum exista dapi 26 onns. Entochen oz ha quella purschiu agid a varga 5000 personas ch'ei grev malsaunas e spetgan silla mort. Enteifer l'uniun cantunala dat ei gruppas regionalas da Tecum. Quella dalla Surselva ei s'entupada dacuort a Glion per sebrattar e sediscuorer.

AUGUSTIN BEELI/FMR

La discreziun ei il principi central dall'organisaziun. Buc ils nums ein el center, mo bein las personas e l'assistenza. «Nus essan conscients che vus purscheis, cun dumandar nies survetsch tier vus a casa, envesta en vossa sfera privata», san ins leger el fegl d'informaziun per personas pertuccadas e confamiliars.

Cunzun dunnas

Il survetsch da Tecum d'accompagnar grev malsauns e moribunds dat ei dapi gl'onn 2000 sco organisaziun grischuna. Sco quei che *Bigna Zellweger*, la menadra d'acziun, ha getg gliendisgis vargau a Glion, han las 150 voluntarias e voluntaris dall'organisaziun vegliu stedi. Il pli savens denton buc en casas privatas. La gronda part dils survetschs, numnadamein 450, ein stai el Spital cantunal a Cuera. Pil persunal da tgira eis ei in agid effectiv, pertgei las personas da Tecum descargan els. Dunnas – cunzun ellas s'engaschan per quei survetsch voluntari – ed era paucs umens veglian da tuttas uras sper ina persuna grev malsauna e moribunda.

Incumbensa pretensiusa

En tut han quellas personas fatg 1360 accumpignaments gl'onn 2025. «Da quei 410 en casas privatas», ha *Bigna Zellweger* explicau. «Nossa finamira eis ei d'accompagnar grev malsauns e moribunds, da regalar ad els schi bia temps e tonta af-

La gruppa regionala Surselva da Tecum, a caschun dalla sentupada da primavera a Glion.

FOTO AUGUSTIN BEELI

fecziun sco quei ch'ellas giavischan», ha ella menziunau en discuers culla FMR. La donna che habitescha a Razén ei vegnida a Glion per s'entupar culla gruppa Tecum dalla Surselva. Bunamein 20 personas fan part dalla squadra regionala. Vegliar sper in letg d'ina persuna moribunda ei ina sfida ed ina incumbensa vo-

luntaria pulitamein pretensiusa. Perquei drova ei regularme in brat vicendeivel, las accumpignadras ed ils accumpignaders duein saver «svidar il puppen», saver discuorer da lur experienschas e sebrattar cun collegas e collegs.

A caschun dalla sentupada ellas localitads dalla claustra da Glion han las par-

ticipontas ed ils participonts raquintau da personas ch'ei spartidas duront ch'els eran presents. Els han raquintau dils contacts culs confamiliars, digl'ir, schar ir e dar liber, da moribunds che setegnan fermamein vid la veta, auters che fan curascha ed ein exempels per lur confamiliars. Ina persuna ha raquintau cun pretensius

ch'igl'ei d'accompagnar personas a casa. Emoziuns ein adina presentas.

Vegliar la notg

In survetsch trest e depressiv ei Tecum buc, autruisa savess la centrala d'acziun buca clamar en survetsch actualme in 150 voluntarias e voluntaris. Dils 1360 accumpignaments ch'ei ha dau il 2025 el Grischun, ein 152 stai en Surselva. «La cumpart en Surselva variescha fetg. Fertion ch'ei sa dar duront pliras jamnas neginas damondas, dat ei tuttenina gest pliras la medem'jamna ed il medem mument», sa la menadra d'acziun *Bigna Zellweger*.

Vegliar la notg, naven dallas 23.00 tochen la damaun allas 06.00, pretenda ina comunicaziun digna, tedlar activamein. Schizun il humor ha plaz ella combra culla persuna grev malsauna ni moribunda. Ei dat differentas situaziuns. Personas san esser malidias, ellas san rir, bargir, ignorar e sevilar, denton era encurir il contact. Tgi vul esser persuls, tgi ha tema dalla solitariadad.

Che la persuna affidada dormi ruas-seivlamein l'entira notg ei buca savens il cass. Accumpignadras ed accumpignaders drovan condiziun mentala, da restar allerta silla sutga, ed els drovan bia empatia. Pils confamiliars, persunal en spitals e casas da tgira, ei il survetsch da Tecum in agid en situaziuns da cunfin. Ils «aunghels» che veglian descargan e sustegnan la tgira professiunala. Lezza ha pusseivladads limitadas e sa bien grau da quell'organisaziun.